

Střípky z minulosti... Sbor dobrovolných hasičů v Hrbokově za první republiky

Letos je tomu již 125 let, co se v důsledku ničujícího požáru ve Rteníně ustavil Sbor dobrovolných hasičů v Hrbokově. Než se hlouběji ponoříme do jeho minulosti a zašlé slávy, dovolím si stručně nastínit počátky SDH na našem území.

První pokusy o zakládání českých dobrovolných sborů se odehrály v roce 1863 v **Chrudimi** a ve Slaném. Skutečně prvním SDH na území dnešní ČR se stal sbor ve Velvarech, který byl založen již roku 1864. Zásahu na tom měly nejen německé sbory, které vznikly již o deset let dříve v Liberci či v Zákupcích a jež se staly jakýmsi vzorem, ale především zkušenosti zakladatele velvarského SDH. Velvarský obchodník Karel Krohn těžil ze svých cest do ciziny, během nichž se seznámil s činností zahraničních ochranných hasičských sborů. Na Moravě vznikl první český sbor v Třebíči r. 1868.

Příkladem Velvar následovaly ještě téhož roku např. města Kutná Hora či Tábor. Další rozmach v zakládání SDH následoval po vydání spolkového zákona v roce 1867. Jednalo se zejména o sbory ve větších městech, „*kde k tomu byly potřebné finanční prostředky, protože náklad na vycvičení sboru a hlavně technické vybavení byl značný.*“ Během dvaceti let vzniklo celkem 468 sborů.

A co Hrbokov? Jeho chvíle přišla roku 1889. Tehdy postihl sousední vísku Rtenín ničivý oheň. Červený kohout si tu za svou oběť vybral hned tři statky, jež vyhořely do základů. Po tomto neštěstí bylo rozhodnuto, že i v Hrbokově vznikne sbor dobrovolných hasičů. Prvním velitelem se nestal nikdo jiný než pan Josef Výborný, majitel místního hostince.

Z obecních peněz byla pořízena stříkačka na ruční čerpání a pracovní obleky pro 22 členů. Písemnosti z doby založení se bohužel nedochovaly. Nejstarším písemným pramenem je tedy pokladní kniha a matrika členů z roku 1902. Tehdy mezi „*požárníky, kteří byli základem pozdějšího úspěšného požárního sboru v obci Hrbokově*“ patřili František a Josef Sečtí, Václav Horák, Josef Výborný, František Makeš, Antonín Vondra, František Ročňák a František Pavlík.

Ze záznamů z *Knihy pokladniční místního odboru č. 555 v Hrbokově* lze vyčíst, že hrbokovští dobrovolní hasiči s největší pravděpodobností zasahovali při požárech od samého začátku své existence, a to nejen v místě svého bydliště. Například roku 1904 pomáhali při požáru v Mladoňovicích a stálo je to 4,80 K. O tři roky později se aktivně zapojili do likvidace hned tří požárů (dvakrát v Kovářově, jednou na Seči), tehdy se náklady vyšplhaly do výše 8,72 K.

První podrobnější zmínka o zásahu hrbokovského SDH se datuje do roku 1909, kdy „*vypukl požár v č. p. 3 u Václava Horáka a jen úsilím místního sboru dobrovolných hasičů nerozšířil se dále.*“ O deset let později vyhořely stodoly i chlévy Josefa Výborného (syn prvního velitele hrbokovského sboru). Dle slov pamětníka se i tentokrát vyznamenaly hasičské sbory z celého okolí. Oheň byl lokalizován natolik, že vedle stojící hostinec a pila zůstaly neporušeny. Přesto došlo k politováníhodné události. Při požáru byl totiž zničen obraz sv. Václava, originál z ateliéru akademického malíře Karla Müllera. Obraz byl v rodině Výborných uschován po dobu rekonstrukce hrbokovského kostela a „*měl být odeslán do Prahy k opravě.*“ Jako první mě napadla otázka: „To ten obraz schovali do stodoly?!“ Nechce se mi věřit, že by se „naši bohabojní předci“ zachovali k „svatému“ obrazu tak macešsky. Jistě existuje nějaké rozumnější vysvětlení. To se už bohužel asi nedozvíme.

V naší rodině se traduje historka, kterák praděda s prababičkou vyhořeli. Díky záznamům, jež pořídil pan Marek, můžu i já dál předávat tento střípek rodinné minulosti, ale s větší přesností. Teď už totiž vím, že se tak stalo 15. března 1931 ve tři hodiny odpoledne a že nešlo jen o nějaké nevinné „blafnutí“, protože oheň výrazně ohrožoval i sousední stavení, a na místě, kde nyní stojí mé rodné bydlo, shořelo díky tomu seno. Na hašení se kromě Hrbokovských podílely i sbory z „*Německých Lhotic, Bližňovic (Zbyhněvic) a Kovářova.*“

Hasiči neměli za úkol jen likvidovat požáry, ale účastnili se různých cvičení, pořádali taneční a jiné zábavy, organizovali významné státní oslavy, výlety (např. roku 1912 si udělali výlet na Oheb) apod.

Již tři roky po svém založení se hrbokovští „dobráci“ zúčastnili veřejného cvičení dobrovolných sborů hasičstva v Licibořicích. V hostinci „U Výborných“ pořádali oblíbené hasičské plesy. „*6. 3. 1935 oslavila obec Hrbokov za vedení hasičského sboru narozeniny T. G. Masaryka, presidenta republiky. Postavena byla dřeva a v 19 hodin zapálena za účasti 50 občanů. Po zapálení byl přečten proslov jednatelem místního sboru. Dříví darovalo záduší a práci hasiči.*“